

Anuari 23

Memòria anual de l'Associació
Cultural Sant Fructuós

*“Portaven vi per apagar els cossos
mig cremats. Després, recollides les
cendres, cadascun en va prendre
tantes com va poder.”*

(Pass. Fruct. 6)

Anuari 23

Memòria anual de l'Associació
Cultural Sant Fructuós

Edita // Associació Cultural Sant Frutuós

Disseny // Andrés González Ramos

Impressió // Impremta Torrell

Direcció de la publicació // Rafael Muñoz Melgar

Col·laboradors // Maria Melero Cugat, Pau Melero Cugat,
Rafael Muñoz Melgar, Andreu Muñoz Virgili, Ana Rosalía Pérez
Garrido, Joan Planellas Barnosell, Míriam Ramon Mas, Rosa
Rossell, Immaculada Teixell Navarro

Portada // Foto: Santiago Grima

Imatges // Ana Rosalía Pérez, Arxiu ACSF, Esther Fusté,
Santiago Grima, Gemma Jové, María Melero, Andreu Muñoz,
Rafael Muñoz, Miquel Sanchis

Dipòsit Legal // T-84-2014

Pàg. 5 Salutació

Joan Planellas Barnosell

Pàg. 7 Presentació

Immaculada Teixell Navarro

**Pàg. 9 Memòria d'activitats de l'any
2023**

Míriam Ramon Mas

**Pàg. 13 Els nostres màrtirs a la Capella
de la Conferència Episcopal
Espanyola (Madrid)**

Ana Rosalía Pérez Garrido

**Pàg. 14 Viatge a Roma de la secció jove
de l'ACSF**

Pau Melero Cugat

Pàg. 16 L'entrevista

Rafael Muñoz Melgar

**Pàg. 19 Santa Ursicina i Santa Càndia,
dues joves màrtirs romanes a la
nostra arxidiòcesi**

Maria Melero Cugat

**Pàg. 20 La solemnitat de sant Fructuós a
la Catedral de Tarragona: guia
per a una celebració**

Andreu Muñoz Virgili

Pàg. 26 Llista de socis

Salutació

Joan Planellas Barnosell

Arquebisbe de Tarragona

No hi ha cap dubte sobre l'estreta relació entre Tarragona i el cristianisme en la seva construcció històrica dels darrers dos mil anys. Ni tampoc hi ha cap dubte de veracitat de l'episodi martirial que succeí al nostre amfiteatre aquell dia 21 de gener del 219. Ambdues coses han cisellat una bona part de la història dels darrers dos mil·lennis i han modelat el caràcter tarragoní. I vet aquí que la societat d'aquesta terra, no ha passat en cap moment d'aquests darrers dos mil·lennis per sobre ni al marge d'aquesta història. Diria que més aviat s'hi ha impregnat, s'hi ha banyat com tots ens hem banyat en les aigües mediterrànies que un dia van veure arribar les naus romanes. Les onades perpètuas de la costa han portat fins aquest lloc les civilitzacions i també la fe cristiana; i la gent d'aquí n'ha sabut beure i viure, fins al punt de crear una societat i un caràcter peculiar que es capta des de fora estant. En algunes ocasions m'haureu sentit a dir que, fins i tot, Tarragona gaudeix d'una mena de microclima mediterrani per la seva ubicació.

Teniu ara a les mans l'anuari de l'activitat de l'any 2023 de l'Associació Cultural Sant Fructuós. Hi trobareu informació interessantíssima, de la que en vull destacar l'entrevista a Mn. Joan Magí, el recull d'activitats, com la que els joves de l'ASF van fer a Roma o la presència del record dels màrtirs tarragonins a la capella de la Conferència Episcopal Espanyola.

Sou una entitat que, des de la societat civil, us emmiralleu en aquelles primitives comunitats cristianes que vivien tan diferent a nosaltres i que, en certa manera, tant anhelem tornar a viure. I com que sou co-

munitat plural, aglutineu no tan sols a una bona colla del que som la gent cristiana d'avui sinó que heu servit de partença i de pont entre la identitat de l'Associació i la identitat de la ciutat. Si una cosa tenien les primeres comunitats cristianes, era que agermanaven, acollien i evangelitzaven. Vosaltres difoneu mitjançant les vostres activitats aquestes arrels cristianes de la ciutat, del territori i de la societat, i ho feu amb excel·lència. I això no és fàcil en moments de multiplicitat de crisis diverses que incideixen, òbviament, en els signes de pertinença a cap lloc concret.

Em plau, per tot això, que m'hàgiu demanat fer aquesta salutació en el vostre anuari, per primera vegada. M'atreveixo a sentir-me també com els nostres sants màrtirs en aquesta terra, com sentim l'emoció en les nostres pells el dia 21 de cada any quan rellegim i revivim aquell episodi martirial a l'amfiteatre. A més, aquest gener de 2024 he tingut l'honor de visitar el Monestir de Sant Fructuós a Capodimonte i de Sant Pròsper a Camogli, on el bisbe Pròsper, segons la tradició, es va endur les relíquies de Fructuós, cosa que m'ha alegrat molt en nom de tota la comunitat diocesana tarragonina.

Us saludo a cadascuna de les persones que sentiu vostra l'Associació, als membres que ara estan al capdavant, als nous associats i als que hi han passat al llarg dels anys. Us saludo en la confiança d'un futur de treball i de brillantor en el llegat que us pertoca traspasar. A través de la divulgació de la *Passio Fructuosi* us obriu al món i hi sembreu la llavor cristiana que perdura d'orient a occident, com Fructuós va dir.

Presentació

Immaculada Teixell Navarro

Presidenta de l'ACSF

Iniciem un nou any el qual volem plantejar com a oportunitat d'assumir canvis en la nostra manera d'actuar i comportar-nos com a associació. Ja portem un dilatat temps, intentant reproduir els models heretats, aquells que hem anant malejant i adaptant a les circumstàncies sobrevingudes. Malgrat els esforços, s'ha de reconèixer que algunes de les nostres fites no han pogut ser assolides, sobretot la tornada a l'amfiteatre per posar en escena *La Passió de Sant Fructuós*. No tenim cap garantia, ni cap resposta ferma i decidida de l'ens responsable sobre l'estat del nostre amfiteatre. Això ens impossibilita prendre decisions realistes per a dissenyar i per a intentar models d'adaptació de *La Passió de Sant Fructuós* en el seu lloc primigeni i natural. Per altra banda, l'irrenunciable acompanyament i recolzament econòmic, cada vegada es fa més difícil d'aconseguir.

Però no desesperem. Ben al contrari, la situació actual cal analitzar-la i utilitzar-la com a oportunitat per assolir els nostres objectius per vies alternatives a les que estàvem acostumats. Afortunadament, per fer-ho realitat, disposem de dos principals actius de gran potencial per arribar a les fites proposades. Per una banda, la nostra capacitat de regeneració i adapta-

ció que hem demostrat al llarg dels anys i, per altra, la riquesa humana del grup associatiu. Així ho hem demostrat en l'any que tanquem. Vam redescobrir la basílica martirial de Sant Fructuós en els terrenys de la Tabacalera durant l'edició de Tarraco Viva. La reconstrucció "L'arqueòleg Joan Serra Vilaró: de la tomba oblidada a la Fàbrica de Tabacs" va permetre unir l'espai martirial al recinte actual de la Necròpolis Paleocristiana del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, complint amb l'objectiu que ens plantejàrem ara fa un any.

Per altra banda, ja hem començat a treballar amb la gravació de l'audiovisual de *La Passió*, l'aposta de l'ACSF davant la impossibilitat de retornar a l'arena del Martiri. Davant d'això, us plantegem abocar tots els nostres esforços en aquest audiovisual en totes aquelles fases necessàries per a materialitzar-la des d'una independència econòmica respecte a les institucions públiques. Hem d'assumir nosaltres les despeses, programar tots els treballs i executar-los amb gran qualitat, i assolir el repte que ens proposem. Si la manca d'ajudes no permet tenir-ho en un any, cal plantejar-lo durant els que facin falta. Avançar a bon ritme de manera serena.

Aquest canvi de ritme ha d'anar acompanyat d'una més gran fidelització i compromís del patrimoni humà de l'Associació. Encara que sempre s'ha treballat per mimar i reconèixer aquest actiu, ara volem que sigui més visible. Proposem accions de trobada vivencial, d'equip i de família i, també, d'exclusivitat. Ens referim que la Junta treballarà per a oferir als socis i a les sòcies activitats de redescobriment del nostre llegat patrimonial però, sobretot, que siguin espais de convivència, diàleg i posada en comú . Llocs d'intercanvi de coneixement, a mode bidireccional, però també de contacte humà. Tots junts podem compartir el què hem viscut al llarg de la nostra trajectòria com a associació i aprendre de les experiències, i transformar-ho en un veritable treball en equip per a realitzar les accions que, independentment d'assolir

els fruits desitjats, ens enriqueixi a tots i a totes pel simple fet d'avançar plegats

Més enllà dels objectius, hem de relacionar-nos com a essers humans i ser empàtics acceptant les nostres vulnerabilitats, per a poder reforçar les nostres fortaleeses com a associació. Cal gestionar i vehicular conjuntament la raó envers la realitat que vivim i l'emoció respecte als valors que ens defineixen com a entitat. En definitiva, transformar les dificultats, en oportunitats per assolir les nostres fites, les quals, insistim, han de ser enriquidores per a tots i totes que formem part de l'Associació Cultural Sant Fructuós.

Gràcies a l'avançada per continuar treballant en la tasca de propagació dels valors cristians i humans dels nostres màrtirs Fructuós, Auguri i Eulogi.

Memòria d'activitats de l'any 2023

Míriam Ramon Mas

Secretària de l'ACSF

En la present memòria es recullen els principals esdeveniments que s'han dut a terme a l'Associació Cultural Sant Fructuós durant l'any 2023, ordenats cronològicament:

21 de gener de 2023: Diada de Sant Fructuós Sant Auguri i Sant Eulogi i Diada de l'ACSF

Com cada any l'ACSF va ser l'encarregada d'organitzar la pregària i la lectura de la *Passio Fructuosi* a l'amfiteatre de Tarragona. La celebració va ser presidida pel Sr. Arquebisbe, Dr. Joan Planellas i Barnosell, el qual va fer lectura de la *Passio* amb el soci de l'ACSF i diaca Mn. Javier Álvarez i la vicetresorera de l'ACSF Sra. Sílvia Redecillas. A les 11.30 h., diversos socis de l'ACSF i membres de la junta van assistir a la Catedral

a la Missa Pontifical de Sant Fructuós en la qual hi va assistir Mn. Alessandro Campanella, rector de la Parròquia de Sant Fructuós de Gènova i canonge honorari de la Catedral de Tarragona.

A les 18.00 h., al local social de la nostra entitat, va tenir lloc la XXIII Assemblea General Ordinària de socis. Seguidament, va tenir lloc el tradicional sopar de germanor a l'Hotel Ciutat de Tarragona, on es va retre homenatge als socis Sr. Jordi Borràs Fernández i Sra. M. Carmen González Ramos, matrimoni compromès amb l'Associació des de la seva fundació. Durant el sopar també es va presentar un tastet de diferents imatges i audiovisual enregistrats pel Sr. Isaïes Mena, que serviran per anunciar en futures ocasions La Passió de Sant Fructuós.

Foto: Santiago Grimau

Foto: Santiago Grimau

Foto: Santiago Grimau

Foto: Miquel Sanchis

Foto: Miquel Sanchis

Foto: Miquel Sanchis

1 de maig de 2023: Viatge a Roma de la secció jove de l'ACSF

Aprofitant el pont de l'1 de maig, la secció jove de l'associació va fer un viatge a Roma on van visitar entre altres llocs, la Basílica Sant Pere del Vaticà, els Museus Vaticans, el Coliseu, la *Domus Àurea*, les catacumbes de Sant Calixte, els Fòrums Imperials i diverses esglésies i llocs emblemàtics de la ciutat com Sant Pau Extramurs o la Fontana di Trevi.

Va ser una experiència inoblidable per a ells i molt enriquidora a nivell cultural.

Foto: Maria Melero

12 i 13 de maig de 2023: Tarraco Viva

L'ACSF va participar a les jornades de Tarraco Viva amb l'activitat «L'arqueòleg Joan Serra i Vilaró: de la tomba oblidada a la fàbrica de Tabacs», un homenatge als 100 anys de l'inici de les excavacions de la Necròpolis Paleocristiana de Tarragona. L'any 1948, l'arqueòleg Mn. Joan Serra i Vilaró cloïa la introducció del seu llibre «La Necròpolis de San Fructuoso» amb aquestes paraules: “Amb aquest treball, en certa manera, arxivem aquest record gràfic del terreny

excavat, ahora que l'oferim al públic per informar la seva curiositat sobre aquest descobriment arqueològic, que tant de ressò ha tingut fins més enllà de les nostres fronteres”. La tasca de Mn. Serra revela el perfil d'un arqueòleg avançat al seu temps, un dels més rellevants del nostre país, així com també el d'un intel·lectual preocupat per la divulgació de les seves investigacions. Amb un total de sis passis, la nostra associació va realitzar aquesta recreació la qual va ser un èxit d'assistència.

Foto: Esther Fusté

Foto: Esther Fusté

Foto: Gemma Jové

Foto: Gemma Jové

Foto: Esther Fusté

Foto: Esther Fusté

Foto: Gemma Jové

Foto: Gemma Jové

Foto: Gemma Jové

Foto: Gemma Jové

22 de juliol de 2023: Sopar d'estiu de l'ACSF

A les 20.00 h., a la parròquia de Sant Pere i Sant Pau Sescelades va tenir lloc la celebració de l'eucaristia i

seguidament, als jardins parroquials, es va celebrar el sopar d'estiu de l'ACSF.

Foto: Miquel Sanchis

Foto: Arxiu ACSF

Foto: Arxiu ACSF

Foto: Arxiu ACSF

21 de desembre de 2023: Concert del Cicle de Nadal

L'equip de la Delegació per a la Cultura de l'Arquebisbat de Tarragona va planificar una sèrie d'activitats al Centre Tarraconense «El Seminari» per commemorar els 800 anys del primer pessebre impulsat per sant Francesc d'Assís en l'Eucaristia de la nit de Nadal de l'any 1223, en una gruta de la població de Greccio

(Itàlia). La nostra associació va participar amb una petita reconstrucció d'*Anno Domini* durant el «Concert del Cicle de Nadal» a càrrec del Cor Jove i la *Schola Cantorum* dels Amics de la Catedral de Tarragona. Es van fer dues sessions, una a les 18.00 h i l'altre a les 19.30 h. A la primera sessió ens va acompanyar el Sr. Arquebisbe de Tarragona, Dr. Joan Planellas, el qual va cloure el concert amb unes paraules.

Durant tot l'any: S'han fet diverses reunions de Junta Directiva de l'ACSF i s'ha anat treballant en la preparació de l'enregistrament de *La Passió de Sant Fructuós* en diversos espais de la ciutat i en un plató on es recrearan de manera històrica els espais on va transcorre la *Passió*.

Per cloure aquesta memòria, voldria tenir un record molt especial pel nostre amic Quim Vendrell Moreno, traspasat aquest any. El Quim estimava molt la nostra associació, amb el seu sentit de l'humor i

càmera en mà, immortalitzava moltes de les nostres recreacions històriques. Quim, moltes gràcies per la teva aportació! Les teves fotografies, amb el teu segell personal, quedaran per sempre més en l'arxiu de la nostra entitat i en els nostres cors. Et trobarem molt a faltar, descansa en pau.

Foto: Rosa Rossell

Els nostres màrtirs a la Capella de la Conferència Episcopal Espanyola (Madrid)

Ana Rosalía Pérez Garrido

En un recent viatge a Madrid he tingut l'oportunitat de visitar la capella de la Conferència Episcopal Espanyola al carrer Añastro 1 de la capital d'Espanya.

La capella, coneguda com "*Capilla de la Sucesión Apostólica*" es troba a l'interior de l'impressionant edifici que acull la institució integrada per tots els bisbes de les diòcesis d'Espanya i Andorra sota l'autoritat del papa.

La capella és una construcció moderna que va ser decorada l'any 2011 pel Centre Aletti, de Roma, que dirigia Marco Ivan Rupnik. Aquest Centre, pertanyent al Pontifici Institut Oriental dedicat a l'estudi de les Esglésies Cristianes Orientals, va deixar la seva empremta amb una iconografia que recupera l'estil paleocristià i bizantí reinterpretat amb formes contemporànies, emprant com a tècnica el mosaic, tan utilitzat en el món antic.

El primer que impacta en entrar a la capella és l'absis, que representa a Jesucrist ressuscitat guiant la barca de l'Església. Amb una mà dirigeix el timó, i amb l'altra, deixant veure la nafra de la seva Passió, orienta als peixos cap a la xarxa amb què seran rescatats pels apòstols que els introduiran en la nau de l'Església que recorre la història. Prop del Crist, veiem representats a Sant Pere i Sant Pau. L'estola sacerdotal de Crist es prolonga sobre la seu episcopal fonent-se amb aquesta, simbolitzant la continuïtat de la missió sacerdotal en els bisbes.

A banda i banda, dues vidrieres amb textos del Nou Testament i del Concili Vaticà II, sobre la successió

apostòlica, al·ludint a Crist com a Bon Pastor i als bisbes com a continuadors d'aquesta tasca.

En els dos murs laterals, sis i sis bisbes espanyols. Sis del primer mil·lenni del cristianisme - Cecili d'Elvira (segle I), Fructuós de Tarragona (259), Pacià de Barcelona (391), Isidor de Sevilla (636), Ildefons de Toledo (667) i Rossend de Mondoñedo (997) – i sis del segon - Julià de Conca (1208), Tomás de Villanueva (1555), Toribi de Mogrovejo (1606), Joan de Ribera (1611), Antoni Maria Claret (1870) i Florentí Asensio de Barbastre (1936).

A part de la magnificència de la capella i de la seva espiritualitat, que convida a l'oració i al recolliment, per a mi va representar una especial emoció en veure al nostre sant Fructuós representat en un lloc tan emblemàtic com la seu que reuneix a tots els bisbes espanyols i d'entre ells al seu successor en la seu taragonina, el nostre estimat arquebisbe Joan.

La capella també conté relíquies de dos bisbes espanyols que moriren màrtirs. El nostre Fructuós de Tarragona l'any 259 i sant Florentí de Barbastre l'any 1936.

Les relíquies de Sant Fructuós (i Auguri i Eulogi) provenen del monestir de San Fruttuoso di Capodimonte i van ser lliurades per la diòcesi de Gènova a la Conferència Episcopal Espanyola l'any 2011, a petició de Mons. Jaume Pujol, aleshores arquebisbe de Tarragona. El reliquiari, també una obra d'art, està situat a l'esquerra de l'absis, vist frontalment.

Fotos: Ana Rosalía Pérez

Viatge a Roma de la secció jove de l'ACSF

Pau Melero Cugat

Recordo com si fos ahir quan el nostre estimat Magí Pallejà va exclamar per primer cop: "Andreu, hem d'anar a Roma amb tu", i des d'aleshores, no es va parar de repetir cada cop que els joves ens reuníem com si es tractés d'un mantra. I així va ser que en un tancar i obrir d'ulls l'Andreu Muñoz Virgili ens estava lliurant les samarretes personalitzades del viatge a l'aeroport de Barcelona.

El primer dia del nostre viatge va ser dedicat al Vaticà, el petit estat on es troba la seu de l'Església catòlica i que guarda un immens tresor artístic i cultural. Vam arribar ben d'hora per evitar les llargues cues i vam tenir la sort de poder contemplar la Capella Sixtina gairebé buida, una experiència única que ens va deixar bocabadats. La bellesa dels frescos de Miquel Àngel, que representen escenes de la Bíblia i el Judici Final, ens van impressionar profundament. Alguns dels més valents del grup vam decidir pujar a la cúpula de la Basílica de Sant Pere, des d'on vam gaudir d'unes vistes espectaculars de la plaça i de la ciutat, tot i que també vam notar el vertigen de l'alçada.

Després de visitar la basílica, on vam admirar la Pietat de Miquel Àngel i la tomba de Joan Pau II, vam anar a les catacumbes de Sant Pere, situades sota el nivell del sòl. Allà vam poder veure les restes dels primers cristians que van ser enterrats en aquest lloc sagrat, on segons la tradició es troba la tomba de l'apòstol Pere. Va ser una experiència molt íntima i emotiva, ja que érem pràcticament els únics visitants i vam poder sentir la història i la fe que emanaven d'aquelles parets.

A la tarda vam visitar el Museu Vaticà, on vam quedar fascinats per la gran quantitat i qualitat d'obres d'art que hi ha exposades. Vam recórrer les diferents sales i galeries, on vam veure des de pintures i escultures de grans mestres com Rafael, Leonardo o Caravaggio, fins a objectes antics de diverses civilitzacions com l'egípcia, la grega o la romana. Una de les parts que més ens va interessar va ser la zona paleocristiana, on vam veure mosaics, sarcòfags i relleus que ens recordaven la nostra pròpia història paleocristiana de Tàrraco.

Per acabar el dia, vam anar al Trastevere, un dels barris més pintorescs i animats de Roma. Vam caminar pels seus carrerons plens de vida i de color, on vam poder veure les típiques cases amb flors als balcons, les petites esglésies amb encant i els restaurants i bars on es respirava l'ambient més autèntic de la ciutat.

El segon dia del nostre viatge el vam dedicar a conèixer l'antiga Roma, la que va ser la capital d'un imperi que va dominar el món durant segles. Vam visitar les catacumbes de Sant Calixte, un altre dels llocs on els primers cristians van ser enterrats i on es conserven les tombes de diversos papes i màrtirs. També va ser una visita molt increïble, ja que vam poder baixar als subterranis i recórrer els llargs passadissos plens de nínxols i inscripcions.

Més tard vam anar a la *Domus Àurea*, la residència que es va fer construir l'emperador Neró després de l'incendi que va devastar Roma. Vam quedar bocabadats en veure com està tan ben conservada en haver

Foto: Maria Melero

estat enterrada, i que amb la tecnologia de realitat virtual ens va fer entendre les paraules de Neró de “Bé! Ara per fi puc començar a viure com un ésser humà”. Vam poder veure les enormes dimensions, les riques decoracions i els jardins i estanys que feien d’aquesta casa un palau.

Per acabar el dia, vam anar a la Fontana di Trevi, una de les més famoses i boniques de Roma. Vam arribar quan ja havia començat a ploure, però això no ens va impedir gaudir de la seva bellesa i llançar una moneda a l’aigua, segons la tradició que assegura que qui ho fa tornarà a Roma. Vam fer algunes fotos i vam passejar per Roma de nit, recreant el crit de “*sin, sin, sin dex sin*”, dels soldats de *La Passió de Sant Fructuós*.

L’últim dia del nostre viatge el vam començar amb el Coliseu, l’impressionant amfiteatre on es celebraven els espectacles de gladiadors i de bèsties, que atreïa a milers d’espectadors. Vam entrar a l’interior i vam imaginar com devia ser l’ambient en aquella època, tot i que no vam poder evitar fer alguna comparació o broma amb el nostre amfiteatre de Tarragona, que també té el seu encant.

Després vam anar als Fòrums Imperials i al Palatí, on vam poder veure les restes dels edificis i monuments que van formar part del centre polític, religiós i social de Roma. Aquí vam comptar amb l’explicació detallada de l’Andreu, que ens va fer de guia durant tot el viatge i que ens va ensenyar la història i els secrets d’aquests llocs amb la seva passió i el seu coneixement. Gràcies a ell ho vam poder comprendre tot a la perfecció i vam aprendre moltíssim. La tarda la vam aprofitar per visitar alguns dels llocs que ens quedaven pendents. Vam anar a Sant Pau Extramurs, una de les quatre basíliques majors de Roma i que guarda les restes de l’apòstol Pau. Vam quedar impressionats per la seva grandiositat i la seva bellesa, especialment pel seu interior, on destaquen el sostre daurat, el mosaic de l’absis i el baldaquí sobre l’altar.

També vam visitar Santa Maria *la Maggiore*, una altra de les basíliques majors i que té una gran importància arquitectònica, ja que és una de les primeres esglésies dedicades a la Mare de Déu i que conserva elements dels estils paleocristià, romànic, gòtic i barroc. Vam admirar el seu exterior, amb les seves dues torres i la seva façana, i el seu interior, on vam veure el seu magnífic sostre, el seu preciós presbiteri i el seu ric tresor.

Roma ha estat un somni fet realitat, una oportunitat única de conèixer una de les ciutats més belles i importants del món. Però també ha estat molt més que això. Ha estat una experiència de vida, que ens ha unit més com a associació i com a amics, que ens ha fet riure, emocionar-nos i somiar.

Desitjo poder fer més viatges com aquest, amb tota la gent que estimo i que forma part de la meua família paleocristiana. Desitjo poder continuar explorant el món, coneixent altres llocs, altres cultures, altres formes de viure i de creure. Desitjo poder continuar aprenent, gaudint i compartint, amb la il·lusió i la passió que ens caracteritzen.

Però sobretot, desitjo poder continuar sentint-me agraït, per tot el que he viscut, per tot el que he après, per tot el que he rebut. Agraït a Roma, que ens ha obert les seves portes i que ens ha deixat entrar en la seva història i en la seva màgia. Agraït a l’Andreu, que ha estat el millor organitzador i el millor guia que podíem tenir, i que ens ha fet sentir com a casa. Agraït als meus amics, que han fet d’aquest viatge una aventura inoblidable, plena de moments divertits, emotius i inesperats. Agraït a la vida, que ens ha donat aquesta oportunitat i que ens ha permès gaudir-la al màxim.

Gràcies, Andreu, per fer possible aquest somni. Gràcies, Roma, per acollir-nos amb la teva màgia. Gràcies, amics, per compartir aquest viatge amb mi. Fins aviat!

Fotos: María Melero

L'entrevista

Rafael Muñoz Melgar

Director de l'Anuari de l'ACSF

Conversa amb Mossèn Joan Magí Ferré

Mossèn Joan Magí, nascut al número 20 del Carrer del Mar de Tarragona el 30 de setembre de 1935, fill del Joan i la Quimeta, forma part de la Junta directiva de la nostra associació des de la seva fundació.

Quedem a les 11 del matí al despatx de la Delegació d'Educació de l'arquebisbat. Com és habitual en ell, arriba abans de l'hora per començar l'entrevista amb allò que en diuen "puntualitat britànica" però que em consta que és més pròpia de l'amic Joan que no dels britànics, almenys dels actuals.

Aquest home de 88 anys, que no aparenta, vesteix, per dins i per fora, amb la senzillesa dels homes hu-

mils, però les butxaques del seu vestit interior hi són plenes de sentit comú i de saviesa. El seu posat seriós pot fer pensar als qui no el coneixen que és un tant esquerp o que posa distàncies. Res més lluny de la realitat!

La meva dona Ana Rosalia i jo el coneixem des de l'any 1972, en que va ser el nostre professor de Didàctica de la Religió, a l'Escola Normal de Magisteri de Tarragona. Després la vida ens va tornar a reunir a Sant Pere i Sant Pau l'any 1992, quan a l'agost d'aquell any va ser nomenat rector de la Parròquia. Des de llavors el seu mestratge, però sobretot la seva estimació i la seva amistat ens han acompanyat.

Foto: Rafael Muñoz

Trec la gravadora i començo l'entrevista.

Tu ets un reconegut biblista. ¿Podem lligar la figura de Sant Fructuós, amb el coneixement de la Bíblia?

Bé. Jo estic segur que Sant Pau va venir a predicar l'evangeli a Tarragona, i que aquí hi ha hagut una comunitat cristiana des del segle primer. El bisbe Fructuós devia ser conscient d'aquesta predicació i el seu tarannà, pel que ens diuen les Actes del martiri, té molt a veure amb Pau. La gent se l'estimava a Fructuós i ell feia el bé a tothom, independentment de si eren o no cristians. Això és molt bíblic. De fet Tarragona té una gran tradició paulina. Per exemple quan parlem de sant Magí la gent recorda el miracle de l'aigua quan va fer brollar una font per apaivagar la set dels soldats que després el matarien; però això no és més que el que diu Sant Pau en la carta als romans: *"...si el teu enemic té fam, dóna-li menjar; si té set, dóna-li beure"*.

Ja sabem que la persecució de l'imperi romà del 259, quan es va produir el martiri, volia acabar amb els caps de l'Església per acabar d'aquesta manera amb el culte cristià. Bé, al segle XXI l'església a Tarragona continua viva i recorda Fructuós, Auguri, Eulogi, Santa Tecla... En aquest sentit hem de pensar que aquell bisbe del segle III predicava el mateix evangeli que abans havia predicat sant Pau i és clar que coneixia la Bíblia. Sí, en aquest sentit que dius tu, clar que podem lligar la seva figura amb la Bíblia.

Tu ets dels socis més antics de l'associació. De fet, ets soci fundador des de l'any 2000. Què et va impulsar a fer-te soci?

Va coincidir que es va fundar a Sant Pere i Sant Pau i jo era el rector de la parròquia. Aquestes coses són molt importants. És molt important la catequesi i això vol dir que tot el que s'ensenya s'ha de viure. Aquesta associació vaig veure que tenia aquest sentit catequètic.

L'ACSF és una associació civil, no és una associació canònica, però ¿hi veus un sentit d'Església en aquesta associació?

Sí. És clar. Déu no és civil, ni canònic: Déu és amor! Aquesta associació quan comparteix un dinar o un sopar, o fa una excursió o una representació, jo el que veig és que hi ha amor, la gent s'estima i comparteix... sant Pau ja ens diu que els dons de l'Esperit són per compartir. Clar que hi veig un sentit d'església!

Jo sóc mossèn i formo part de la Junta directiva. Sempre he vist el sentit d'església en la manera de

comportar-se tant els membres de la direcció, com els socis en el seu conjunt, siguin o no practicants.

Tu has participat, d'una o una altra manera, en gairebé totes les representacions que ha fet l'associació. ¿Creus que aquestes representacions transcendeixen el purament teatral o cultural i esdevenen alguna cosa més?

Jo crec que sí. Jo crec que sí, perquè les representacions que es fan -i tu ja ho saps també- tenen un sentit religiós perquè hi entra la presència de l'ensenyament de la revelació de Déu en aquesta realitat que és amor. Fructuós, ha viscut l'ensenyament i la fe de Sant Pau i per amor viu la seva vida que acaba amb el seu propi sacrifici davant de la comunitat cristiana a la que predicava l'evangeli.

De vegades quan parlem de sant Fructuós, sovint ens oblidem d'Auguri i d'Eulogi. ¿Quin paper juguen Auguri i Eulogi en aquest relat històric del cristianisme primitiu?

Bé, ells igual que Fructuós són Església. Són tres personatges, però no són els únics que apareixen a les Actes. També hi ha qui escriu el text, i els beneficiaris que són cristians i el lector, i el poble que creia en Jesucrist. Per tant surt un munt de gent allí i aquesta gent és Església, no? I doncs això és el més important de tot. Els tres són importants i van patir el martiri perquè, com ja he dit abans, la persecució anava contra els caps de l'Església, però no hauria passat res si Fructuós, Auguri i Eulogi no haguessin servit a una comunitat cristiana arrelada a la ciutat.

¿Creus que avui en dia l'exemple de Fructuós, d'Auguri i d'Eulogi, encara són vàlids en aquesta societat descristianitzada en que vivim?

Jo crec que no només són vàlids, sinó que són necessaris. Però tots hem d'entendre perquè són vàlids encara. Avui en dia, com en aquell temps, també hi ha bisbes i diaques, i lectors... però, com ho entenem això avui en dia? Com ho viuen tant els qui van al davant de l'Església, com la gent del poble?. Perquè ens entenguem: no parlo des del punt de vista liturgista. Parlo des de la realitat de la vivència de la fe. Aquesta vivència, ¿és la mateixa que la que es vivia en temps de Fructuós? Doncs a vegades veus que no.

Tu estàs a la junta de l'associació des de sempre, des del principi. Què hi aportes tu?

Intento veure si el que parlen i decideixen va per aquesta realitat de l'estimació i de viure la vida amb aquesta mentalitat tan bonica d'ajuda i convivència. Procuro amb les meves paraules ajudar a que això

no es perdi o a que augmenti. De moment, en tots aquests anys, no he vist pas que es perdés.

Tu vas ser, juntament amb l'associació evidentment, el primer de portar l'oració i la lectura de les actes martirials, el mateix dia 21 de gener, al lloc del martiri?

Sí, bé. Però això ve de molt temps enrere. Ara estem parlant de l'època de l'associació, però quan jo estudiava teologia -inclús ja abans, quan estudiava al seminari- el Doctor Batlle el dia de Sant Fructuós ens aplegava als qui teníem classe amb ell aquell dia i anàvem primer de tot allà baix, al Fòrum de la Colònia -aquell que està tocant a la plaça del mercat- i allà començàvem a llegir la meitat de les actes de la *Passio Fructuosi*. Després anàvem fins a l'amfiteatre, que s'hi entrava com es podia, i llegíem l'altra meitat. Això ja es feia en aquell temps.

Ara, gràcies a Déu, això es fa millor, està clar!. I també comptem amb la magnífica música de mossèn Tàpies. L'associació ha recuperat i ha millorat tot aquest acte ha animat la gent i l'ha fet més participatiu, però sobretot més viscut, amb més simbologia, amb les oracions i els cants.. És molt important com es fan i com se senten les coses!

La nostra associació, a part dels actes commemoratius de cada 21 de gener a l'amfiteatre, ha fet en tots aquests anys moltes representacions de la *Passio Fructuosi*. Tu mateix has participat formant part del Cor i Orquestra dels Amics de la Catedral de Tarragona. ¿Creus que això ha ajudat també a que l'associació tingui un ressò més important dintre de nostra la ciutat?

Sí. Jo crec que sí, perquè no és el mateix sentir dir alguna cosa que veure-la. Molta gent ha vist la representació sencera aquests anys i això ha anat escampant-se. Les representacions a l'amfiteatre han sigut molt importants perquè s'han viscut molt. A això han contribuït moltes persones, no sols els actors. També els que han ajudat en l'organització, les persones que han fet la roba, els tècnics, el cor i els músics... Tot això ha fet que la gent de Tarragona i dels voltants hagi tingut coneixement d'aquests fets i després han anat assistint a d'altres activitats que ha fet la mateixa associació, encara que no hagin sigut sobre les actes.

Tarragona té dos patrons, sant Magí i santa Tecla. Res a dir d'aquest fet, però sobta que sant Fructuós

que és el protomàrtir de la Península Ibèrica, hagi estat tan oblidat. ¿Que n'opines?

Estic d'acord. A mi també en sorprèn. De fet jo vaig conèixer sant Fructuós gràcies al Doctor Batlle que era un mossèn que, a més de donar classes al Seminari i ser arqueòleg, era un gran coneixedor de l'arqueologia cristiana.

A Tarragona, durant molts anys li ha mancat aquest coneixement. Afortunadament això està canviant. Ara sant Fructuós, o el propi sant Pau, ja es comencen a veure com propis de Tarragona. Un altra cosa és això de qui són els patrons. Aquesta qüestió ja està aquí des de molts segles enrere i forma part de la ciutat.

¿Creus que l'associació encara té recorregut, que encara és necessària?

Jo crec que sí. Com a mínim perquè aquest grup de gent que la forma, continua estimant-se i perquè continua fent una gran obra per difondre no només la figura dels màrtirs, també tot el que té a veure amb el cristianisme primitiu de la nostra ciutat. Ara Tarragona, gràcies a l'associació, té un coneixement de tot això que abans no tenia. I si anem per aquest camí, veurem que quan més s'acosti l'expressió religiosa a les arrels dels sants que han viscut en els temps més propers a Jesucrist, doncs millor per tots.

Una última pregunta. Tu no només has sigut el Joan Magí de l'associació. Has sigut el Joan Magí amb la Maria Josepa i el Francesc, que al cel sigui. ¿Com heu viscut l'associació des d'aquesta unitat familiar?

Molt, molt bé. La Maria Josepa que era de la família, per part de la germana del meu pare, es va fer núvia del Francesc. Després es van casar i com que eren persones molt obertes, doncs ja vam començar una relació que va ser molt fàcil des del principi i així ha anat avançant la cosa. Com dius tu, l'hem viscut com una unitat familiar.

Acabo l'entrevista. Ell em dona les gràcies i jo no puc evitar un nus a la gola i una humitat als ulls. El record del Francesc és molt viu a casa meua i en els meus fills.

Joan, Maria Josepa i Francesc, són una d'aquelles petites famílies en el si de la gran família de l'Associació Cultural Sant Fructuós que habita en els nostres cors i en els de la majoria dels socis. Família de famílies... ¿això, no es diu també Església?

Santa Ursicina i santa Càndia, dues joves màrtirs romanes a la nostra arxidiòcesi

Maria Melero Cugat

La persecució als cristians en el segle III va ser una de les més dures i cruels que ha patit el cristianisme en la seva història. S'estima que entre els anys 200 i 300 dC van morir uns 100 mil cristians a causa de la persecució imperial. Entre totes aquestes persones es troben santa Ursicina i santa Càndia, dues joves màrtirs molt venerades a la nostra estimada Tarragona.

El pas del temps no ens ha deixat gaire informació sobre les seves vides. De santa Càndia ens ha arribat que va ser una màrtir que va patir la persecució de l'Imperi romà. Va ser decapitada, segons dicta la tradició, per ordre de l'emperador Deci l'any 250 dC., quan tenia només tretze anys en una ciutat d'Àsia Menor anomenada Esmirna. Les seves restes van ser traslladades a Roma, després a Tarragona i finalment a Falset. L'any 1774 el papa Climent IV va concedir al poble de Falset el dret a venerar el cos de santa Càndia, juntament amb un got de vidre amb sang vessada. El cos es va dipositar en una capella que porta el nom d'aquesta santa màrtir, entre els altars de Sant Antoni de Pàdua i la Verge del Roser.

Santa Ursicina, també denominada Ursucina, és una altra màrtir molt venerada a Tarragona. Les seves restes van arribar a la nostra estimada ciutat gràcies a l'arquebisbe Antonio Fernández d'Echanove i Zaldívar, que estava exiliat a Roma. Va ser en unes catacumbes d'aquella ciutat on va trobar les restes de santa Ursicina, amb una inscripció en llatí. El 27 de setembre de l'any 1843, les restes van arribar a Tarragona, i no va ser fins al 10 de desembre, fa ara 180 anys, que es va enllestir la capella on es van dipositar les relíquies a l'església de l'Ensenyança. Va ser

aquesta data la que va escollir la comunitat local de les monges del Col·legi Lestonnac-L'Ensenyança per a celebrar l'onomàstica de Santa Ursicina.

Tot i no saber gaire sobre la vida d'aquestes dues joves cristianes, no ens deixa indiferent el seu llegat. Dues noies màrtirs víctimes de la persecució i que van donar la seva vida per Crist, fermes en les seves creences, són un gran exemple per a les i els joves d'avui en dia. Ens han d'encoratjar a no tenir por de demostrar lliurement qui som, a viure segons els nostres principis amb orgull, sense por al rebuig que poden tenir els altres. Així van viure santa Ursicina i santa Càndia, i el seu exemple va fer que les comunitats de Falset i Tarragona les veneressin i arribés fins als nostres dies el seu testimoni de fe. En aquests temps, on potser estem més preocupats per les modes i el que pensarà la gent sobre nosaltres, oblidem qui ens agradaria ser i perquè ens agradaria ser recordats.

De vegades pot costar sentir-se identificada amb alguns màrtirs, perquè les seves vides van ser molt diferents de les nostres. Els nostres estimats sant Fructuós, sant Auguri i sant Eulogi són un exemple indiscutible de fe per a tothom, però conèixer casos com els de santa Ursicina i santa Càndia, dues noies, joves, amb una vida relativament semblant a la meua i d'altres joves d'avui en dia, ens ajuden a apropar-nos més a l'estil de vida exemplar dels màrtirs. Per això és tan important la divulgació de tots aquests personatges, que tot i ser molt llunyans en el temps per a nosaltres, els podem sentir molt propers en creences i manera de viure.

La Solemnitat de sant Fructuós a la Catedral de Tarragona: guia per a una celebració

Andreu Muñoz Virgili

Vicepresident de l'ACSF

La Constitució *Sacrosanctum Concilium* (SC) sobre la sagrada Litúrgia, prescriu que: “en l’acció litúrgica no només s’observin les lleis relatives a la celebració, sinó també que els fidels hi participin de manera conscient, activa i fructuosa” (SC 11). Precisament, aquestes línies pretenen oferir uns apunts bàsics que ajudin a conèixer i reconèixer el contingut, sentit i significació dels principals elements de la missa pontifical en la Solemnitat de Sant Fructuós. Així doncs, el propòsit és que tot aquell que hi assisteixi o hi participi ho faci plenament: entenent el que veu, assimilant el que escolta i comprenent allò que fa. Aquest principi no exclou una dimensió més àmplia de l’acte litúrgic aplicable més enllà de l’experiència confessional. Per la seva importància històrica i cultural, la celebració, juntament amb el seu objecte de fe i contingut, és també part immanent de la identitat social de la ciutat i de tots els territoris que abraça la metropolitana. Per aquest motiu, l’esdeveniment que glossem a continuació, ha de ser quelcom obert a totes aquelles persones que, al marge de les seves creences religioses o absència d’aquestes, vulguin assistir des d’una dimensió contemplativa a una de les manifestacions més genuïnes de la identitat tarraconense.

1. Ritus inicials

La celebració com a tal, s’inicia a partir de la processó d’entrada dels ministres que, en el cas de la Catedral de Tarragona, comença des de la nau de l’Evangeli, davant la Capella de Santa Maria dels Sastres, ubicada a l’absidiola més occidental de la capçalera del temple. La disposició dels ministres es fa segons prescriu el “Cerimonier dels Bisbes” (CE) en el punt núm. 128¹:

El turiferari, amb l’encenser fumejant, obre la comitiva encapçalada per un acòlit amb la creu processional que, en el cas de Tarragona, és metropolitana. Es diferencia per la presència d’un segon braç transver-

sal en la part superior que representa el *Titulus crucis*. La creu ha d’anar flanquejada per un mínim de dos acòlits —i un màxim de set— amb un candelero cadascú. A continuació, el clergat assistent de dos en dos, el diaca amb l’Evangeliari i, si hi ha més diaques, caminen darrere en parella. Seguidament, avancen de dos en dos els preveres que concelebraran la missa amb l’arquebisbe que prossegueix sol, amb la mitra i vestint el pal·li, símbol de la comunió amb el bisbe de Roma i del seu ministeri pastoral al servei de l’Església que li ha estat encomanda. Es tracta d’una peça que, pràcticament, només els arquebisbes metropolitans i el papa tenen el dret de portar. En una altra tipus de pontifical, l’ordinari portaria el bàcul, però en aquest cas sosté el reliquiari amb part de les restes atribuïdes a sant Fructuós, sant Auguri i sant Eulogi. El segueixen dos diaques assistents una mica més enrere. Finalment, clouen la comitiva els ministres del llibre, el bàcul i la mitra (vid. Fig. 1).

Un cop van arribant a l’altar, la creu se situa en un lloc proper al mateix. Generalment, es col·loca al lateral de la part frontal, tot i que en algunes ocasions també s’ha posat al centre (vid. Fig. 2). Sigui com sigui, actua com a crucifix canònic per recordar que no només estem davant la taula del banquet, sinó també davant l’ara del sacrifici. Els candelers es posen, igualment a prop. Els ministres fan una reverència profunda —la que deriva, pràcticament, en un angle recte entre el tren inferior i el superior— abans d’accedir al presbiteri. A més, els diaques i aquells preveres que han de concelebrar, voregen i fan un petó a l’altar. En el cas del diaca que porta l’Evangeliari, aquest el diposita a sobre. Juntament amb el missal, el calze, la patena, els ciris i el micròfon, són els únics elements que s’hi poden posar.

Quan arriba l’arquebisbe, el reliquiari és col·locat a sota (vid. Fig. 2). La presència de relíquies és una condició *sine qua non* per a la consagració d’altars i, per tant, tots en contenen permanentment. Però

¹ Els esquemes que glossem a continuació poden experimentar modificacions d’acord amb la disponibilitat de més o menys ministres o a causa d’altres circumstàncies excepcionals.

amb aquesta disposició es fa més palesa la memòria dels protomàrtirs vinculant-los de manera solemne i cerimonial a l'altar. L'arquebisbe es descobreix entregant la mitra al ministre que correspongui. Aquesta acció és un signe d'humilitat envers aquells moments amb un valor sagrat especial.

Serà l'arquebisbe l'encarregat d'encensar l'altar i la creu metropolitana. L'encens es reserva per a aquelles realitats on es dona la presència de Déu. És així com s'emprarà de nou en el moment de proclamar l'Evangeli i sobre les espècies eucarístiques, el ministre i el poble durant la Litúrgia Eucarística. S'encensa agafant, amb la mà esquerra, el disc superior —d'on pengen les cadenes— que es recolza sobre el pit mentre amb la dreta s'agafen les cadenes a pocs centímetres de la part superior de l'encenser. Primer s'encensa la creu i després l'altar tot vorejant-lo.

Acabada aquesta acció, se'n va fins a la càtedra on restarà flanquejat per dos diaques. Aleshores, l'arquebisbe se signa de cara al poble i saluda amb la fórmula que correspon. A continuació, el mitrat pot fer una breu introducció a la celebració per contextualitzar i introduir a tothom en la solemnitat específica.

Després de l'acte penitencial, es canta el "Glòria a Déu a dalt del cel". Es tracta d'un himne que només té lloc en solemnitats com la que aquí ens ocupa, els diumenges fora del temps d'Advent i Quaresma, en les festivitats i en alguna celebració particularment més solemne. Si es compta amb la *Schola Cantorum*, com és habitual, es canta alternant-se poble i cantors. A diferència d'altres pregàries en què el seu contingut canvia d'acord amb la raó de la solemnitat, el "Glòria" no admet variacions. Desenvolupa el càntic angèlic que figura en Lc 2,14 i fou compostat durant els primers segles de l'Església. El seu propòsit és la glorificació en la primera part i la súplica en la segona.

Segueix la denominada "oració col·lecta". A diferència de la pregària anterior, el contingut d'aquesta està relacionat específicament amb la festivitat de Sant Fructuós. Primer, el mitrat convida a l'assemblea a pregar amb la invocació: "Preguem". A continuació, cal deixar uns moments de silenci perquè cadascú resi per allò per allò que desitja. Després, el celebrant proclama en veu alta la pregària pròpia del dia en un afany de "recollir" —d'aquí el nom de col·lecta— i adreçar a Déu totes les intencions que cadascú ha pregat individualment moments abans. Finalitzada aquesta oració, tothom s'asseu i es disposa a escoltar la Paraula de Déu.

2. Litúrgia de la Paraula

Les lectures de la Solemnitat de Sant Fructuós estan intrínsecament lligades entre si i, a la vegada, amb el motiu de la festivitat. En primer lloc, de l'Antic Testament es llegeix un fragment del Llibre de Daniel (3,14-20.91-92.95) on es parla l'episodi dels tres joves Sidrac, Misac i Abde-Nagó que foren condemnats al foc per part de Nabucodonosor a l'haver-se negat adorar als ídols babilonis. El Salm correspon al 34 (33), en el qual es glorifica i s'aclama a Déu a la llum de la protecció i la guia que ofereix als qui l'invoken. En la segona lectura es proclama el capítol 10,32-36 de la Carta als Hebreus. L'autor exhorta a la comunitat destinatària a superar les tribulacions del moment tot recordant la valentia que van mostrar en les primeres persecucions. L'Evangeli és cantat tal com és propi en grans solemnitats. Abans, però, el precedeix una antífona que recorda la relació entre la imitació i el servei a Crist. Així s'introdueix el missatge central de la lectura: Crist com el primer màrtir pel qual ho seran tots els que el segueixin en un futur, començant pels apòstols i pels màrtirs dels primers segles. El text s'extreu de l'Evangeli segons sant Joan, concretament del capítol 17, conegut també com "La pregària sacerdotal de Jesús". Són uns versets d'una qualitat i alçada teològica que l'extensió d'aquesta contribució no permet aprofundir-hi com es mereixeria. L'evangelista posa en boca del Senyor un diàleg íntim amb el Pare en els moments previs a la Passió. Jesús l'invoca per demanar-li la protecció divina en la comunió d'aquells que han estat cridats a ser part del Crist. S'expressa la imminent partença del Mestre que ha d'esdevenir víctima. Ell ha vetllat pels qui han decidit seguir-lo i ara demana al Pare que els guardi perquè continuïn la seva missió en un món que els rebutjarà com també rebutja a Crist. Aquesta contraposició entre allò mundà i allò transcendental no porta a Jesús a demanar una protecció en l'aïllament, sinó una preservació del Maligne en una contínua tasca de missió: Jesús envia als qui creuen en ell a prosseguir la seva obra. Aquells que el segueixin també el seguiran en el martiri. Això queda reflectit de manera paradigmàtica en els darrers versets:

No us demano que els tragueu del món, sinó que els preserveu del Maligne. No són del món, com jo tampoc en soc. Consagreu-los en la veritat, que és la vostra paraula. Jo els he enviat al món tal com vós m'hi heu enviat a mi, i jo em consagro a mi mateix per ells, perquè ells també siguin consagrats en la veritat.

L'itinerari que traça l'Evangeli dona sentit a l'ordre i missatge de les tres lectures. La promesa de Déu es transmet a partir d'aquells que l'accepten i s'hi mantenen fidels. Una alternativa que esdevé incòmode per a un món injust. Prendre l'opció de la veritat pot comportar la condemna a la proscripció i a la mort. En aquest sentit, els tres joves són una prefiguració veterotestamentària d'aquells que seran consagrats en la veritat i enviats a fer-la present al món. Les persecucions a les quals fa referència l'autor de la Carta als Hebreus troben continuïtat i especial intensitat en els temps de Fructuós, Auguri i Eulogi. Però el salm recorda que cap invocació quedarà orfe de resposta i que la protecció divina romandrà, inclús en el trànsit de la mort per la fe.

Tota aquesta connexió explica que després de l'Evangeli es llegeixi la *Passio Fructuosi*. Malgrat que prèviament ja ha estat proclamada a l'arena de l'Amfiteatre, fer-ho en el marc de la celebració eucarística és una manera de confessar la inserció dels màrtirs en la Història de la Salvació, recorregut que continua en l'actual comunitat celebrant tot actualitzant en nosaltres la Paraula de Déu i perpetuant la promesa de Fructuós abans d'oferir-se com una víctima sencera sobre l'altar: "no us mancarà el pastor i l'amor i la promesa del Senyor no us podran fallar ni en aquest món, ni en l'altre" (*Pass. Fruct.* 4).

Pel que fa als aspectes rituals, cal destacar, en primer lloc, que l'evangeli no es proclama llegint, sinó cantant. En segon lloc, el recorregut de l'Evangeliari amb el diaca lector amb els acòlits amb candelers i el turiferari amb l'encenser: en iniciar-se el cant de l'"Al·leluia" tothom es posa dret menys l'arquebisbe. El turiferari s'hi apropa perquè posi encens dins l'encenser i el beneeixi en silenci. Llavors, el diaca lector s'inclina profundament davant del mitrat i, en veu baixa, diu: "Pare beneeix-me". L'arquebisbe respon beneint-lo: "El Senyor sigui al teu cor". El diaca fa el senyal de la creu i respon: "Amén". D'aquesta manera, es prega pel servei que realitzarà. Aleshores, l'arquebisbe deixa la mitra i s'aixeca.

El diaca lector se'n va fins a l'altar amb el turiferari, l'encenser fumejant i els acòlits amb els candelers. El diaca fa la inclinació profunda davant l'altar i agafa l'Evangeliari que havia estat dipositat a l'inici. A partir d'aquí, marxa cap a l'ambó precedit pel turiferari i flanquejat pels dos acòlits amb candelers. A l'ambó, el diaca saluda al poble. En dir les paraules "Lectura del sant Evangeli segons sant Joan", signa el llibre i

després es signa a si mateix, en el front, la boca i el pit, la qual cosa fa també l'assemblea. És un símbol que expressa la necessitat de tenir la Paraula de Déu en la ment, en els llavis i en el cor. L'arquebisbe, des del seu lloc i mirant a l'ambó, rep el bàcul. El diaca encensa el llibre i tot seguit, cantant, proclama la lectura. Un cop ha acabat, es retorna de la mateixa manera que s'ha anat. Un cop arribats de nou al presbiteri, la comitiva s'adreça a l'arquebisbe perquè faci un petó a l'Evangeliari i, a més, diu en secret: "Per la lectura d'aquest Evangeli". Llavors, el llibre és entronitzat en un lloc preferent darrere l'altar (vid. Fig. 2), símbol de la presidència de la Paraula de Déu en la cerimònia. És convenient que, durant aquests itineraris i durant la lectura, els fidels, des dels seus llocs, s'enfoquin corporalment vers l'Evangeliari per fer més pregona la centralitat que ocupa la Paraula en aquest punt de la celebració.

Les actes martirials clouen el grup de quatre lectures pròpies de la solemnitat. És en aquest moment que l'arquebisbe, amb la mitra, opcionalment el bàcul, i assegut a la càtedra, adreça el sermó als fidels que acabarà amb uns moments de silenci. Aquests tenen el propòsit que allò que s'ha proclamat en les lectures i il·lustrat en l'homilia sigui interioritzat i assimilat individualment. La Litúrgia de la Paraula acaba amb la confessió conjunta del Credo —en la qual l'arquebisbe deixa mitra i bàcul— i la pregària universal o pregària dels fidels. Rep aquest nom perquè les seves intencions tenen una dimensió global. L'arquebisbe, amb les mans esteses, culmina les rogatives amb l'oració. Acabat això, s'asseu i rep la mitra².

3. Litúrgia Eucarística

Un cop s'han presentat les ofrenes a l'altar, l'arquebisbe s'hi dirigeix i deixa la mitra. Rep del diaca la patena amb el pa i la posa a sobre l'altar pronunciant la fórmula que correspon. Entretant, el diaca agrega el vi i una mica d'aigua al calze. L'arquebisbe el presenta i s'inclina en un acte de contrició que s'adequa a la fórmula que prega. El turiferari s'apropa a l'arquebisbe perquè aquest posi més encens, el beneeixi i encensi les ofrenes, l'altar i la creu. A continuació, tothom es posa dret per ser encensat en el següent ordre: arquebisbe, concelebrants i poble. En aquest punt, és habitual que es generi certa confusió. Si bé és cert que el Cerimonier de Bisbes prescriu aquesta acció, és consuetud que hom no es posi dempeus fins al moment previ que pertoca a cada grup. Per tant, s'acostuma a observar una part de l'assemblea dreta

² Tota aquesta seqüència ritual s'executa segons prescriu el Cerimonier dels Bisbes entre els números 140 i 145.

i l'altra assegurada. Com hem dit abans, aquesta acció evidencia que la presència real de Déu no només està en el pa i el vi, sinó també en els ministres i en el poble. Tots junts en assemblea ens oferim sacramentalment a l'altar amb les espècies eucarístiques. Quan ja s'ha finalitzat aquesta acció, es procedeix al lavatori de mans i s'introdueix la gran Pregària Eucarística o Anàfora que els responsables del culte han hagut d'escollir segons la naturalesa de la celebració.

Pel que fa a aquesta ocasió, generalment, es podrien triar la primera, la segona o la tercera. Totes elles tenen els seus matisos i particularitats, però la més singular és la "Pregària Eucarística I" també coneguda com a "Cànon romà" per emanar dels usos propis de l'Església de Roma. En aquest escrit, glossarem aquesta última per ser aquella amb la qual el lector, probablement, hi està menys familiaritzat, ja que segueix una estructura una mica diferent als esquemes emprats ordinàriament³. El Cànon romà, s'estructura i es desenvolupa de la següent manera:

a) S'inicia amb una invitació a la pregària que té dues fórmules possibles. La més habitual és la següent i el seu propòsit és que el poble pregui a Déu pel servei del sacerdot, però que implica a tota l'assemblea. En efecte, no són només l'arquebisbe i els preveres, sinó que tot el poble reunit és qui celebra: "V. Pregueu germans i germanes, perquè aquest sacrifici, meu i vostre, sigui agradable a Déu, Pare omnipotent. R. Que el Senyor rebi de mans vostres aquest sacrifici a lloança i glòria del seu nom i també pel nostre bé i pel de tota la seva santa Església [...]". A continuació, el celebrant estén les mans i diu l'oració sobre les ofrenes. Aquest text és variable i pot acabar amb tres fórmules: 1) "[...] Per Crist, Senyor nostres [si la pregària s'ha adreçat al Pare]". 2) "[...] Ell, que viu i regna pels segles dels segles [si la pregària s'ha adreçat al Pare, però al final ha fet referència al Fill]". 3) [...] "Vós, que viviu i regneu pels segles dels segles [si la pregària s'ha adreçat al Fill]". Segui com sigui el poble respon: "Amén". A partir d'aquí comença l'esquema propi del Cànon romà:

b) El diàleg inicial és una peça fixa i comuna a les quatre grans pregàries eucarístiques. Predisposa a tot el poble a la pregària i introdueix l'acció de gràcies que s'expressarà en el Prefaci: "V. El Senyor sigui amb vosaltres. R. I amb el vostre Esperit V. Amunt els cors [...]".

c) Segueix el Prefaci, una Pregària variable de gran importància i centralitat que el celebrant proclama,

preferiblement cantant en el marc d'una solemnitat com aquesta. La celebració de Sant Fructuós té un prefaci *ad hoc* que no es prega cap més dia de l'any:

Veritablement és digne, just i necessari, és el nostre deure i és la nostra salvació que sempre i en tot lloc us donem gràcies, Senyor Pare Sant, Déu Omnipotent i etern, per Crist Senyor nostre. Perquè vós heu glorificat el vostre Fill en la passió dels sants màrtirs, Fructuós, bisbe, i dels seus diaques, Auguri i Eulogi, els quals, joiosos i segurs de la resurrecció, més inflamats per l'Esperit Sant, que per les flames del foc, oferiren la seva vida. I el seu sacrifici, ofert aquí a la terra i consumat en el Regne, esdevingué una ofrena, vessada amb ardor de caritat per tota l'Església, a la qual enfortiren amb la seva valent perseverança en la fe. Per això, amb els àngels i amb els sants, cantem l'himne de la vostra lloança, tot dient... [segueix el cant del Sant] (Prefaci dels sants màrtirs Fructuós, Auguri i Eulogi)

El Cànon romà és idoni perquè té la particularitat que no disposa de cap prefaci propi. Tal com recorda la Instrucció General del Missal Roma (IGMR) en el punt 79a, en aquesta acció: "el sacerdot, en nom de tot el poble sant, glorifica a Déu Pare i li dona gràcies per tota l'obra de salvació o per algun aspecte particular d'aquesta, d'acord amb l'indole del dia, de la festa o del temps litúrgic". Inclou elements i idees que s'han expressat en la celebració i els exemplifica en els tres màrtirs venerats tot relacionant el seu sacrifici cruent amb el de Crist i amb el sacrifici sacramental que s'està duent a terme sobre l'altar. Una dinàmica que, malgrat fer-se palesa en el si de l'Església tarraconense, s'imbrica en la comunió de l'Església universal en el mateix esperit que va manifestar Fructuós abans d'entrar a l'altar del patíbul tot pregant per l'Església estesa d'Orient a Occident. La fórmula final, que remet a aquesta idea, té encara més sentit si tenim en compte que la celebració té lloc en el marc de la setmana per a la unitat dels cristians.

d) El final del prefaci enllaça amb el cant del Sant que esdevé un acte de lloança en el que s'uneixen la comunitat militant (nosaltres) i la comunitat triomfant (aquells que ja gaudeixen d'una visió beatífica de Déu).

e) Habitualment, en aquest punt continuariem amb l'Epiclesi sobre les espècies ("Sou realment sant, Se-

³ Cal advertir que existeixen una sèrie de peces fixes i altres variables. Les fixes són les que no canvien mai, independentment del temps litúrgic o la festivitat. Contràriament, les variables muten per adequar-se millor a la raó de la celebració específica.

nyor, font de tota santedat [...]”), però el Cànon romà situa aquí la pregària que l’arquebisbe fa a Déu perquè accepti les ofrenes que són ofertes per l’Església per la qual es demana pau i unitat, també es prega pel papa, per l’arquebisbe i la resta del col·legi episcopal. A continuació, el primer concelebrant té un record pels qui conformem l’assemblea. Seguidament, el segon concelebrant assumeix la veu per venerar la memòria de la Mare de Déu, sant Josep, els apòstols i màrtirs Pere, Pau i Andreu. Si es vol, també es pot incloure tota una sèrie de noms entre els quals es compten part dels apòstols i màrtirs romans dels primers segles com Climent o Sixt, el papa contemporani a sant Fructuós i que va ser executat en la mateixa persecució. S’esmenten altres sants eminents com Cebrià, màrtir i bisbe de Cartago i igualment coetani a sant Fructuós. Finalment, l’arquebisbe prega per l’acceptació de l’ofrena presentada.

f) Prossegueix l’epiclesi que en el Cànon romà és implícita perquè no s’esmenta a l’Esperit Sant. Aquest tret és la pròpia d’una tradició molt antiga, ja que no serà fins al segle IV quan hi comenci a figurar. Amb tot, sí que queda clara la invocació a Déu perquè converteixi el pa i el vi en el Cos i la Sang de Crist. Tots aquells que desitgen agenollar-se en el moment de la consagració, l’inici d’aquesta pregària és el moment per a fer-ho i no abans com a vegades succeeix per la inèrcia adquirida en altres contextos celebratius. Les primeres paraules de l’epiclesi al Cànon romà són: “Santifiqueu, oh Déu, aquesta ofrena amb la potència de la vostra benedicció [...]”.

g) Com és habitual, després ve el moment en el qual es fa referència a les paraules que Crist va pronunciar en l’Últim Sopar. Un acòlit se situa de genolls davant l’altar i toca la vedada —la campana que hi ha al sostre del cimbori en un petit templet, al costat del campanar— després de cada elevació. En altres esglésies o parròquies, un escolà pot tocar unes petites campanetes. Aquest gest, que subratlla la sacralitat dels mots que el mateix Jesús va pronunciar, no pot fer perdre de vista que no es tracta d’un “turc de màgia”. És a dir, unes paraules concretes no creen automàticament un efecte immediat. No només són les paraules del Senyor a l’Última cena, sinó que és tota la Pregària Eucarística en si mateixa la que opera en la transformació dels dons. De fet, la forma que presenta l’antiga anàfora d’Addai i Mari ens indica que és probable que quan sant Fructuós celebrava la missa, no pronunciés aquestes paraules.

h) Quan ha acabat el relat de la institució es convida a l’assemblea a “proclamar el misteri de la fe” segons la formulació habitual.

i) Es fa memòria de l’obra redemptora de Crist pel misteri de la seva Passió, Mort i Resurrecció. L’acció salvífica que se’n deriva és la que s’actualitza sacramentalment en l’Eucaristia. A continuació, es prega per l’acceptació de l’ofrena tot rememorant la mateixa dinàmica ofertorial d’Abel, Abraham i Melquisedec.

j) Igual com anteriorment s’ha demanat l’acció transformadora de Déu sobre les espècies, ara es demana sobre el poble congregat. És el que es coneix com “l’epiclesi de comunió”. Celebrativament, s’equalitza la sacralitat de les persones i la de les espècies.

k) Ara es passa a pregar, en primer lloc, pels difunts i, a continuació, es demana perquè l’assemblea reunida sigui acceptada entre la comunitat dels sants. En aquest punt es torna a fer memòria d’altres apòstols i, opcionalment, d’il·lustres màrtirs romans dels primers segles com Agnès o Cecília, però també naturals d’altres punts de la cristiandat com Perpètua i Felicitat.

l) La doxologia final és l’habitual pregària que aclama: “Per ell, amb ell i en ell [...]” i a la qual el poble respon amb un gran “Amén”. Aquesta fórmula expressa que tot allò que hem rebut de Déu li retornem voluntàriament gràcies i amb ell mateix. Com en tota celebració amb diaca, aquest darrer serà l’encarregat d’elevat el calze. Amb això, acaba la Pregària Eucarística.

Segueix la celebració amb el Parenostre i l’oració que el succeeix proclamada per l’arquebisbe i a la que tothom respon amb la fórmula habitual: “Perquè són vostres per sempre el regne, el poder i la glòria”. Es continua amb el ritu de la Pau amb l’objectiu que tots aquells que han de participar d’una mateixa taula ho facin apartant les seves diferències. La fracció del pa que seguirà és acompanyada per tota l’assemblea amb el cant “Anyell de Déu”. És una confessió i, a la vegada, una petició en pro de la pau. Després de fer la commixtió i combregar l’arquebisbe i els concelebrants, es comença a distribuir la comunió.

4. Ritus conclusius

Una vegada el poble ha acabat de combregar, l’arquebisbe pot donar algunes indicacions breus si així ho considera. Després rep la mitra, estén les mans i administra la benedicció sobre el poble. A continuació es procedeix a la veneració de les relíquies mentre es canten els Goigs a sant Fructuós, sant Auguri i sant Eulogi. En acabar, els ministres abandonen el presbiteri en el mateix ordre que a l’inici, fent una estació a la Capella de Sant Fructuós on deixaran el reliquiari

al seu lloc ordinari. Si bé l'autenticitat d'aquestes restes és dubtosa, la viva figura del successor del bisbe màrtir, disset segles després celebrant el sacrifici de l'altar amb la seva Església, esdevé el veritable símbol

d'un testimoni que no ha mort mai. Aquesta imatge mil·lenària es completa amb la presència dels diàques arxidiocesans, però sobretot amb la pervivència d'un poble fidel que, malgrat tot, encara peregrina.

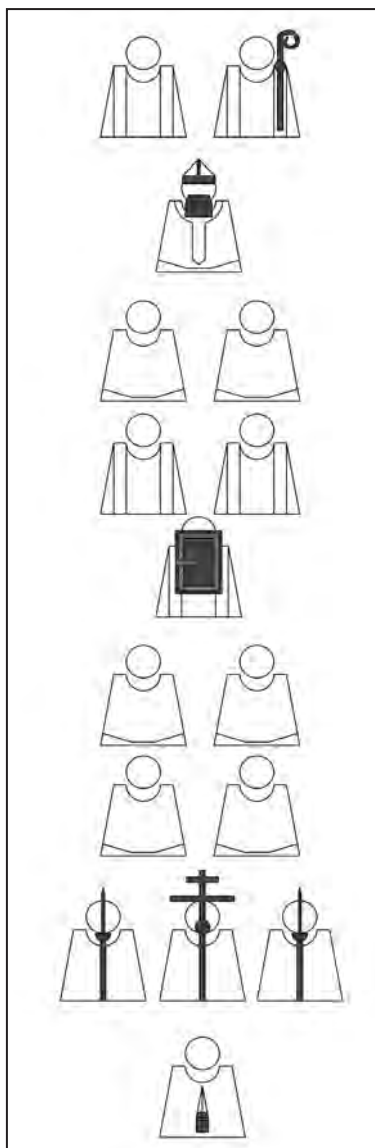

Fig. 1. Esquema de la processó d'entrada dels ministres. Imatge: Andreu Muñoz

Fig. 2. Situació de la creu metropolitana (a la dreta de l'altar), el reliquiari (a sota l'altar) i l'Evangeliari (encerclat a la dreta de la imatge). Foto: Santiago Grimau

Llista de socis

1	21-01-2000 Muñoz Melgar, Andreu	81	11-10-2000 Adrià i Maijó, Mercè
2	21-01-2000 González Ramos, Andrés	85	11-10-2000 Muñoz Pérez, Pablo
3	21-01-2000 Blanco Calvo, Jesús	87	11-10-2000 Muñoz Pérez, Alex
4	21-01-2000 Marín Maestro, Vicente	88	11-10-2000 Iglesias Torrellas, Dolors
5	21-01-2000 Pallejà Blay, Marcel	89	11-10-2000 Galià Romaní, Joaquim
6	21-01-2000 González Ramos, M ^a Carmen	90	11-10-2000 Claver Caselles, Joaquim
7	21-01-2000 Magí Ferré, Joan	92	11-10-2000 Mateu Usach, Enric
8	21-01-2000 Teixell Navarro, Imma	93	21-01-2001 Jornet Montaña, Sònia
12	25-03-2000 Parròquia de Sant Pere i Sant Pau	98	21-01-2001 Parròquia de Sant Pau
13	25-03-2000 Barbarà Anglès, Miquel	99	21-01-2001 Cedó Perelló, Joan Anton
14	25-03-2000 Juan i Valero, Ferran	102	21-01-2001 Marín Muñoz, David
17	25-03-2000 Marco Subias, M ^a Carmen	103	21-01-2001 Col·legi Lestonnac-L'Ensenyança
18	25-03-2000 Serres Marco, Blanca	104	21-01-2001 Sugrañes Miret, Montserrat
19	25-03-2000 Serres Marco, Helena	106	26-02-2001 Rodríguez Maeso, Maribel
20	25-03-2000 Borràs Fernández, Jordi	107	26-02-2001 Pena Romero, Joan Antoni
23	25-03-2000 Padró Cabello, M. Betlem	110	03-08-2001 Virgili Avià, Jordi
24	25-03-2000 Pallejà Padró, Gisela	111	03-08-2001 Montoliu Asens, Inés
25	25-03-2000 Pallejà Padró, Magí	112	03-08-2001 Pascual i Palau, Josep
26	25-03-2000 Marín Maestro, Joan Carles	113	05-09-2001 Moncunill Martí, Frutuós
30	25-03-2000 Blanco Calvo, M ^a Cinta	114	05-09-2001 Nosas Brull, Josep M.
31	25-03-2000 Navarro Gómez, Pere	115	05-09-2001 Piñol Abelló, Rosa M.
32	25-03-2000 Borràs Margalef, Josep	116	27-11-2001 Forns Fernández, M. Victòria
33	25-03-2000 Fernández Osorio, Carmen	118	10-01-2002 Llagostera Solé, Conxita
34	25-03-2000 Mateu de la Casa, Raimon	119	05-02-2002 Ortiz Giménez, Lourdes
35	25-03-2000 Virgili Montoliu, Inés	120	05-02-2002 Salla Roig, Núria
36	25-03-2000 Muñoz Virgili, Andreu	121	05-02-2002 López Díaz-Cano, Joan Antón
37	25-03-2000 Muñoz Virgili, Pau	123	22-02-2002 Giménez Porcuna, Francisco
38	25-03-2000 Pérez Bravo, M ^a Amparo	124	22-02-2002 Parròquia de Sant Frutuós
39	25-03-2000 Paisano Parejo, Jordi	126	22-02-2002 Prats Piqué, Enric
40	25-03-2000 Muñoz Melgar, M ^a Teresa	127	22-02-2002 Casals Petrus, Elisenda
41	25-03-2000 Rodríguez Maeso, Jacint	131	22-02-2002 Col·legi Mare de Déu del Carme
42	25-03-2000 Iglesias Llagostera, Lluís	132	22-02-2002 Borràs Brulles, Roser
43	25-03-2000 Borràs Fernández, Carme	133	22-02-2002 Quetcuti Ferrer, Adolf
44	25-03-2000 Mosquera Brunet, Víctor	137	21-03-2002 Col·legi La Salle
45	25-03-2000 Bella Boltó, Xavier	140	21-03-2002 Blay Boqué, M ^a Teresa
46	25-03-2000 Sánchez Cobacho, M ^a Carmen	145	18-04-2002 AVV La Unió
47	25-03-2000 Filgueras González, Dolores	147	18-04-2002 Parròquia de Sant Cosme i Sant Damià
48	25-03-2000 Bordas Belmonte, Lluïsa	148	18-04-2002 PP Rogacionistes
49	25-03-2000 Salla Guinovart, Francesc	151	16-05-2002 Castillejo Brull, Miquel
50	25-03-2000 Fernández Pizarro, Francisca	152	16-05-2002 Ferrer Virgili, Lluís Francesc
51	25-03-2000 Rodríguez Fernández, Anna	158	16-05-2002 Castellví Sabaté, Montserrat
52	25-03-2000 Rodríguez Fernández, Victor	162	24-05-2002 Soro Roca, Santiago
53	25-03-2000 González Ramos, Manoli	164	24-05-2002 Reverté Margalef, M ^a Teresa
56	25-03-2000 Farran i Odena, Josep	167	24-05-2002 Fernández Osorio, Alicia
57	25-03-2000 Castillo Algaba, M. Teresa	171	30-05-2002 Pérez Garrido, Ana Rosalia
59	25-03-2000 Uriarte Polo, Carlos	172	30-05-2002 Muñoz Pérez, Ana Maria
61	25-03-2000 Argilaga Montserrat, M. Josepa	173	30-05-2002 Muñoz Melgar, Rafael
70	25-03-2000 Cotano Fernández, Roger	174	30-05-2002 Rius Ruiz, Irene
71	25-03-2000 González Hernández, Nicolás	175	30-05-2002 Rius Ruiz, Maria
72	25-03-2000 Ramos Pérez, Celestina	176	30-05-2002 Rius Ruiz, Xavier
75	11-10-2000 Gómez Santaella, José Antonio	177	30-05-2002 Ruiz Manrique, Aurora
76	11-10-2000 Jornet Domenech, Josep M.	178	30-05-2002 Rius Ferrús, F. Xavier
78	11-10-2000 Cobacho Romero, Rafaela	180	30-05-2002 Dominiques de l'Ensenyament
80	11-10-2000 Setién Arroita, Yolanda	182	30-05-2002 Luengo Sastre, Purificación

183	30-05-2002	Ibáñez Tatay, Jose Luis	283	12-01-2006	Duch Pijoan, Maria Teresa
185	20-06-2002	Martínez Casanelles, Jesús	284	12-01-2006	Cisquella Corsà, Montserrat
186	20-06-2002	Martí Baiget, Maria	285	12-01-2006	Guerrero Castellví, Isidor
187	20-06-2002	Moncunill Cirac, Lluís M.	286	12-01-2006	Bargalló Hernández, Carme
191	20-06-2002	Huguet Merelo-Barbera, Mercedes	287	12-01-2006	Pons Güell, Carmen
193	20-06-2002	Coll Gilabert, Antoni	288	27-01-2006	Castellví Marín, Emma
196	26-09-2002	Parròquia de Sant Fruitós	289	16-03-2006	Martínez Blanco, Ana María
198	26-09-2002	Serres Caldú, Laureano	290	16-03-2006	Bertran Vinaixa, Amparo
199	26-09-2002	Serres Timoneda, Miguel	291	16-03-2006	Sanchís Caballé, Meritxell
200	26-09-2002	Fernández Casanovas, M ^a Leonor	293	16-03-2006	Montero Simó, Miguel Ángel
202	26-09-2002	Timm Loetje, Christel	299	16-03-2006	González Mohedano, Mireia
204	07-11-2002	Val Martínez, Josefa	300	16-03-2006	González Mohedano, Joan
205	07-11-2002	Mur Casas, Bernabé	307	27-12-2006	Ayala Font, Josep Maria
207	12-12-2002	Melgar Nicolás, Francisca	308	27-12-2006	Vilaplana Civit, Antoni
211	16-01-2003	Escorza Góngora, Esther	309	27-12-2006	Merino Anton, Isabel
213	16-01-2003	Salgado Combalia, José Ramón	310	27-12-2006	Romeu Torres, Josep
215	16-01-2003	Salort Volart, Teresa	315	27-12-2006	Marín Muñoz, Jaume
216	14-02-2003	Martín Martín, Antonio	316	27-12-2006	Escarre Ros, M. Antònia
217	14-02-2003	Noci Sánchez, Rosalia	317	27-12-2006	Adserias Pascual, Fèlix
219	14-02-2003	Borràs González, Marc	318	27-12-2006	Rota Aleu, Rosaura
222	14-02-2003	Martí i López, Miquel	319	27-12-2006	Sanchis Bernabeu, Miquel
223	14-02-2003	Borràs Galceran, Anton M ^a	320	27-12-2006	Sanchis Rota, Pau
224	14-02-2003	Massana Sans, Maria	322	01-02-2007	Parròquia de Sant Francesc
225	14-02-2003	Segura Vallés, Joan	323	01-02-2007	Ortiz de Paz, Pilar
226	14-02-2003	Pérez Arteaga, Maria Rosa	324	01-02-2007	Duch Pijuán, Maria Rosa
227	11-04-2003	Fontana Milà, Lola	326	14-06-2007	Castellví Marín, Joan
228	11-04-2003	Teixell Navarro, M. Àngels	327	14-06-2007	Baches Pla, Carles
231	11-04-2003	Ferrer Mulet, Lluís	328	14-06-2007	Salvadó Urpí, Inés
232	11-04-2003	Martorell Comes, M. Mercè	329	14-06-2007	Ramon Mas, Míriam
236	09-09-2003	Blay Gatell, Roser	330	14-06-2007	Amigó Garcés, Montse
237	09-09-2003	Melero Lleixà, Loli	331	14-06-2007	Rovira Queralt, M. Lluïsa
238	09-09-2003	Coll Larrosa, Núria	332	14-06-2007	Mislata Mislata Robert
242	09-10-2003	Amigo Iglesias, Tecla	333	21-12-2007	Gabriel Garcia, Jordi
243	09-10-2003	Rius Ferrús, Lluís Maria	334	21-12-2007	Garcia Rodrigo, Pilar
244	09-10-2003	Moreno Ortiz, Marian	336	28-03-2008	Sans Martí, Josep Maria
245	09-10-2003	Rius Moreno, Pau	337	24-05-2012	Juárez Laiz, Visitación
246	10-12-2003	Martos Fernández, Anna	342	26-09-2008	Marrugat Casellas, Francisco
247	10-12-2003	Farran Martos, Josep	343	26-09-2008	Folch Ras, Jordi
248	08-01-2004	Farran Martos, Xavier	346	26-09-2008	Mas Carceller, Rosa
249	08-01-2004	Alfaro Bozalongo, Hilari	347	18-12-2008	Casanelles Moix, Anton
250	08-01-2004	Mateu Morelló, Anna	348	07-01-2009	Baixauli Santos, Luis José
251	08-01-2004	Abella Bordàs, Jordi	349	07-01-2009	Blanco Sánchez, Mario
252	11-03-2004	Pàmies Musté, Neus	350	07-01-2009	Roca Barberà, Remei
254	11-03-2004	Casanelles Moix, Maria del Carme	352	05-02-2009	Galofré Capell, M Núria
255	11-03-2004	Martínez Sabadell, Pasqual	353	05-02-2009	Galofré Capell, M Montserrat
259	07-10-2004	Sales González, Jaume	357	05-02-2009	Cerro Cortés, Elisabet
260	07-10-2004	Herranz Del Rey, Montserrat	358	18-02-2009	Casanelles Moix, Josep
262	07-10-2004	Duch Brotons, Ferran	359	18-02-2009	Miró Masvidal Rosa Maria
264	07-10-2004	Ballesteros Casanova, Josep Fèlix	360	11-06-2009	Pallejà Cabré, Margarita
269	07-10-2004	Muñoz Melgar, Diego	361	11-06-2009	Cros Borràs, Aurora
270	07-10-2004	Virgili Novel, Francesc	365	15-07-2009	Mateu Guarro, Josep
271	08-01-2005	Sabaté Tomàs, Jordi	366	01-12-2009	Navarro Comella, Josep
273	04-03-2005	Figuera Pàmies, Èlia	368	04-02-2010	Ibañez Luengo, Ana
275	08-01-2005	Azor Parra, Consol	369	04-02-2010	Ibañez Luengo, Alberto
278	08-01-2005	Marsal Miracle, Maria	370	04-02-2010	Ibañez Luengo, Carolina
279	08-01-2005	Baltaretu, Vasile	371	04-02-2010	Vives Sanromà, Ignacio
280	05-05-2005	Pujol Balcells, Jaume	372	04-02-2010	Setién Arroita, Iratxe
281	01-07-2005	Blanco Sánchez, Hugo	373	04-02-2010	Cabré Farreny, Mercè

374	04-02-2010	Cabré Farreny, Rosa	427	19-02-2015	Masip Masip, Marius
375	18-03-2010	Bigorra Fernández, Rosa	428	19-02-2015	Martínez Peral, Montserrat
376	08-03-2010	Fabregat Palau, Maria	431	03-03-2015	Albina Chicote, M ^a Luisa
377	22-04-2010	Carreto Martín, Laura	432	12-03-2015	Villarro Boix, M. Jesús
378	22-04-2010	Carreto Poveda, Manuel	433	10-03-2015	Ibáñez Conesa, Gerard
379	22-04-2010	Martín Puig, M. Elena	434	08-05-2015	Tortosa Rodríguez, Carmen
380	06-05-2010	Domènech, Joan Antoni	436	03-06-2015	Gómez Calderón, José Maria
381	15-07-2010	Aleu Viñas, Ma Lourdes	437	09-06-2015	Andreu Prats, Josep Maria
382	24-02-2011	Sendra Vellvè, Jordi Miquel	438	22-06-2015	Arbiol Sanchis, Maria Josefa
383	24-02-2011	Solé Tomás, Teresa	439	01-10-2015	Capell Ribes, Mireia
384	24-02-2011	Solé Tomás, Marina	440	01-10-2015	Rius Capell, Aina
385	10-11-2011	Ferrer Val, Josep-Francesc	441	21-01-2016	Gras Minguella, Joaquim
386	10-11-2011	Plana Sole, Maria Cinta	442	30-06-2016	Rota Aleu, Josep Maria
388	10-11-2011	Fernández García, Susana	443	30-06-2016	Rota Duat, Marc
389	24-05-2012	Rodríguez Moreno, Antonio	444	30-06-2016	Riera Clos, Joaquim
390	24-05-2012	Virgili Llauradó, M. Dolors	445	30-06-2016	Redecillas Herreria, Silvia
392	21-06-2012	Arbeloa Rigau, M. Victòria	446	17-01-2017	González Navarro, José Manuel
393	21-06-2012	Algueró Mora, Asunción	447	30-01-2017	Sumoy Liesa, Moisès
394	01-09-2012	Rivelles Blanco, M. Teresa	448	29-11-2017	Roca Simón, Francisco
397	27-09-2012	Uriarte Polo, Javier	449	29-11-2017	Ferré Rovira, Rosa Maria
398	27-09-2012	Pérez Mármol, Juana	450	22-01-2018	Pacheco Papiol, Samuel
399	27-09-2012	Poy Arias, Guillermina	451	22-01-2018	Sanahuja Borràs, Francisco José
400	22-11-2012	Cendra Terrado, Neus	452	19-02-2018	Rius Capell, Laura
401	10-01-2013	Vives Ibáñez, Ignacio	453	05-03-2018	Melero Cugat, Maria
402	10-01-2013	Roca Girona, Montserrat	454	05-03-2018	Melero Cugat, Pablo
403	18-01-2013	Gomis Barberà, Josep M.	455	19-09-2018	Albesa Balart, M. del Carme
404	31-01-2013	Sanet Jové, Josep M	456	19-09-2018	Albesa Balart, Rosalia
405	14-02-2013	Vendrell Aubach, Robert	457	08-10-2018	Farreró Pujol, Mònica
406	17-06-2013	Melero Lleixà, Jesús	458	14-01-2019	Baches Escofet, Francisca
407	17-06-2013	Cugat Vinyes, Maria del Mar	459	30-04-2019	Sumoy Borràs, Adrià
410	17-06-2013	Mas Carceller, Quim	460	30-04-2019	Muñoz Filgueras, Paula
411	14-11-2013	Martín Brú, Angel	461	22-01-2020	Folch Ramon, Sergi
413	24-01-2014	Álvarez Vega, F. Javier	462	30-01-2020	Mallafre Valero, Maite
414	20-02-2014	Miralles Carrizosa, Encarna	463	01-12-2020	Gené Nolla, Jaume
415	20-02-2014	Mas Carceller, Montse	464	31-07-2021	Rius Capell, Carla
416	20-02-2014	Mas Carceller, Àngels	465	05-09-2022	Pàmies Baró, Jaume
417	20-02-2014	Julià Panadès, Joaquim	466	24-10-2022	Muñoz Navarro, Noa
418	24-02-2014	Brull Alabart, Josep M	467	12-12-2022	Gómez Pedrosa, Gracia
419	24-02-2014	Folch Sabaté, Josefina	468	12-12-2022	Virgili Montoliu, Jordi
420	09-10-2014	Barriach Molas, Francesc	469	12-12-2022	Vidal Suñé, Núria Marta
421	12-02-2015	Garachana Orodea, Petri	470	12-12-2022	Virgili Vidal, Gemma
422	12-02-2015	Jiménez Buedo, Marisa	471	12-12-2022	Virgili Vidal, Guillem
424	12-02-2015	Pérez Sánchez, Rosa	472	13-02-2023	Castell Mallafré, Elisabeth
426	12-02-2015	Canals Solanes, Sara			

ASSOCIACIÓ CULTURAL
SANT FRUCTVÓS